

Il-pittura tal-Kappellun tal-Kurċifiss

Ritratt tal-faċċata: Brian Cassar

Il-pittura tal-kappellun tal-Kurċifiss hija xogħol il-pittur Malti Emvin Cremona (1919–1987) bejn is-snini 1960 u 1961. Ghall-medda wiesgħa ta' dan is-saqaf, żgur li tista' tingħadd fost ix-xogħliljet il-kbar fid-daqqs ta' dan il-pittur bravu. Is-saqaf tal-kappellun huwa ddominat minn koppletta b'erba' lunetti, u mal-ġnub taħt il-ħnejjiet insibu sitt fondijiet imdaqqsin, tnejn fuq kull naħha, ma' ġenb it-tliet twieqi.

Fil-koppletta Cremona ma pittix episodji bibliċi, imma nqata' mill-idjoma tradizzjonali ta' Giuseppe Cali li ħadem snin qablu fl-istess knisja parrokkjali. B'kuluri ċari u vivaċi, tipiči ħafna ta' dan il-pittur fl-ewwel snin tiegħu, Cremona żvolġa l-ħolma ta' San Bernard ta' Clairvaux, l-abbat Ċisterċens u teologu, devot kbir tal-Madonna, li ħalla ħafna kitbiet dwarha. L-erba' motivi li naraw fil-koppletta huma minsuġin ħaġa waħda, mingħajr il-pilastri li kien pitter Cali fil-koppletta tal-kor biex jifred xena minn oħra. Naraw lill-Arkanglu Gabriel iħabbar lil Marija l-ġraja l-kbira tal-Inkarnazzjoni tal-İben ta' Alla, lil San Bernard

għarkupptej, segwit minn xi rħieb, mistaghħeb u msahħar bil-kobor ta' din id-dehra, xbieha ta' Anġlu jħaddan is-Salib tar-Redenzjoni, u erba' personaggi libsin kostumi tradizzjonali, li jirrappreżentaw ġnus mill-ħames kontinenti, li juru li l-fidwa li ġabilna Kristu permezz ta' Marija hija għall-popli kollha.

Il-figura ta' Marija mħabbra mill-Anglu f'din il-koppletta tikkomunika ġerta delikatezza ġentili, li lill-kritiku tal-arti E.V. Borg tfakkru f'I-Annunzjata tal-pittur Taljan Domenico Bruschi (1840–1910) li nsibu fil-Katidral tal-Imdina. Għandha affinità wkoll ma' I-Annunzjata l-oħra li naraw fil-kwadru titulari li Cremona kien pitter sena qabel (1959) għall-knisja tal-Lunzjata tal-patrijiet Dumnikani fil-Birgu. Il-figura ta' San Bernard hija prominenti ħafna, l-aktar meta tqis li dan il-qaddis Cremona kien digħi pittru fil-kor. Apparti r-rabta intima ta' San Bernard mal-Madonna, dan jista' jkun dovut ukoll għall-fatt li benefattur kbir tal-knisja parrokkjali ta' Hal-Balzan u promotur tal-proġett tal-pittura kien il-Konti Bernardo Manduca, li kien devot kbir tal-qaddis ta' ismu.

Fil-lunetti ta' dan il-kappellun insibu erba' figuri bibliċi nisa mit-Testment il-Qadim. Dawn huma Ĝuditta, Ester, Abigail, u Debora, kollha figuri tal-Madonna. Bħalma dawn l-erba' nisa qalbiena ħelsu 'l-ġenshom mill-jasar tal-ġħadu, hekk ukoll Marija, mat-ħabbira tagħha mill-Anglu Gabriel, aċċettat is-sejħa li tkun Omm l-İben t'Alla u, flimkien miegħu, salvat il-bnedmin mill-jasar tad-dnub. Il-personaġgi mpittrin fuq kull naħha tat-twiegħi tal-kappellun huma sitta mill-profeti tar-Rabta l-Qadima. It-tnejn li jiġu fuq l-arta tal-Kurċifiss huma ż-żewġ profeti l-kbar Isaija u Ġeremija. Isaija, il-prinċep tal-profeti, huwa l-profeta tal-inkarnazzjoni tal-İben t'Alla. Huwa mill-ktieb tiegħu li nisiltu l-ewwel qari tal-quddiesa tat-Thabbira tal-Mulej, li fihi insibu l-vers: "Arawha, ix-xebba ssir omm u jkollha iben u ssemmih Għimmanu-El (għax Alla magħna)" (Isaija 7: 14). Dawn iż-żewġ profeti tqiegħdu f'posthom nhar it-23 ta' April 1961. L-erba' figuri l-oħra huma l-profeti ż-żgħar Goel, Għamos, Malakija, u Mikea.

(Tagħrif meħud mill-ktieb ta' Carmel Bezzina, *Hal-Balzan u l-Lunzjata u kitbiet oħra*, Malta: 2011, pp.200–202)